

Hannele Savelainen

Zacharias Topelius i bild

Människan,
porträtten
och sinnebilderna

Svenska litteratursällskapet i Finland
Helsingfors 2009

INNEHÅLL

FÖRORD	7
PORTRÄTTET OCH TIDEN	9
DEN PRIVATA BILDEN	13
Herrskapsfamiljens son	13
I Lördagssällskapet	19
Tidningsmannen	27
Familjefadern och Parisresenären fotograferad	31
TOPELIUS SOM OFFENTLIG PERSON	37
Porträttet söker sig nya former	37
Visitkortsfotografierna som formare av självbilden	37
Nationella påverkare	41
Två stormän avbildade tillsammans	41
Idealporträttet	46
Topelius i det fria	50
Bildens makt – representationsporträtten och skapandet av den officiella Topeliusbilden	56
Inspektor för Västfinska avdelningen	56
Konstnärsgilletts ordförande	60
Andlig adel	64
Ideal och verklighet	72
Offentlighetskultens samlarbilder	72
Jagets reflektioner	81
Sanningen sedd ur två perspektiv – Berndtsons och Wiiks Topelius	87
Modell och miljö	99

PRIVATLIVETS LYX	111
Familjeliv på Björkudden	111
Läs- och skrivstunder	112
Svärsonens bild av sin berömde svärfar	115
Amatörfotografierna från 1890-talet	125
STORMANSKULTEN – MINNESMÄRKEN ÖVER SAGOFARBRORN OCH KONSTEN	135
En topeliansk skyddsängel	135
Topelius, sagan och folket på piedestal	138
En fransk-finsk sagofarbror med barn	143
Den mångbottnade realismen	146
Topeliusmonumenten i Helsingfors	148
Tävlingen	149
"Ge oss en riktig Topeliusstaty"	150
Saga och Sanning	154
Distansen mellan två monument – vem tillhör Topelius?	159
PORTRÄTTETS MINNE	163
Verkförteckning	164
Noter	174
Källor och litteratur	181
Bildkällor	189
Personregister	190